

# การประเมินปัญหาการใช้ยาในผู้ป่วยพาร์กินสัน

นางสาวภควดี วงศ์ประพฤติดี  
นางสาวมนชนก ดั่งดี

โครงการพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญาเภสัชศาสตรบัณฑิต  
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล  
พ.ศ. 2554

EVALUATION OF PHARMACEUTICAL CARE IN  
PATIENTS WITH PARKINSON'S DISEASE

MISS PAKAWADEE WONGPRAPRUTDEE  
MISS MONCHANOK DUANGDEE

A SPECIAL PROJECT SUBMITTED IN PARTIAL FULFILMENT  
OF THE REQUIREMENTS FOR  
THE BACHELOR DEGREE OF SCIENCE IN PHARMACY  
FACULTY OF PHARMACY  
MAHIDOL UNIVERSITY

2011

โครงการพิเศษ  
เรื่อง การประเมินปัญหาการใช้ยาในผู้ป่วยพาร์กินสัน

.....  
(นางสาวภควี วงศ์ประพฤติดี)

.....  
(นางสาวมนชนก ดั่งดี)

.....  
(รองศาสตราจารย์ ดร. จุฑามณี สุทธิสีสังข์)  
อาจารย์ที่ปรึกษา

.....  
(อาจารย์ ภก. ธนรัตน์ สรวลเสนห์)  
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....  
(นพ.สมชาย ไตวณะบุตร)  
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

## บทคัดย่อ

### การประเมินปัญหาการใช้ยาในผู้ป่วยพาร์กินสัน

ภควดี วงศ์ประพุดดี, มนชนก ดั่งวงศ์

**อาจารย์ที่ปรึกษา :** จุฑามณี สุทธิสีสังข์\*, ธนรัตน์ สรวลเสน่ห์\*\*, สมชาย ไตวณะบุตร\*\*\*

\*ภาควิชาเภสัชวิทยา คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

\*\*ภาควิชาเภสัชกรรม คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

\*\*\*นายแพทย์ระดับ10 สถาบันประสาทวิทยา กรมการแพทย์

**คำสำคัญ :** ปัญหาการใช้ยา, โรคพาร์กินสัน

โครงการพิเศษนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินปัญหาการใช้ยา รวมถึงวิเคราะห์และหาแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดจากการใช้ยาในผู้ป่วยพาร์กินสัน โดยทำการศึกษาข้อมูลการใช้ยาจากเวชระเบียนและการสัมภาษณ์ผู้ป่วยโรคพาร์กินสันที่มาตรวจที่แผนกผู้ป่วยนอก สถาบันประสาทวิทยา ระหว่างเดือนสิงหาคม - กันยายน พ.ศ. 2554

จากการประเมินปัญหาการใช้ยาในผู้ป่วยพาร์กินสันจำนวน 20 คน ผู้ป่วยมีอายุระหว่าง 47 - 82 ปี เป็นเพศชาย 12 คน เพศหญิง 8 คน ทำการจัดยากินเอง 11 คน ถูกวินิจฉัยว่าเป็นโรคพาร์กินสันมาแล้วระหว่าง 3 เดือน - 15 ปี จากการสัมภาษณ์และข้อมูลจากเวชระเบียนพบปัญหาที่เกิดจากการใช้ยาทั้งหมด 79 ปัญหา ได้แก่ 1) ได้รับยาไม่เพียงพอต่อการรักษาหรือควรได้รับยาเพิ่มเติม 17 ปัญหา คิดเป็นร้อยละ 21.5 ของปัญหาทั้งหมด เช่น ผู้ป่วยไม่ได้รับยาระบายเพื่อบรรเทาอาการท้องผูกซึ่งเป็นอาการที่พบบ่อยในผู้ป่วยโรคพาร์กินสัน 2) ได้รับยาไม่เหมาะสม 7 ปัญหา คิดเป็นร้อยละ 8.9 ของปัญหาทั้งหมด เช่น การใช้ trihexylphenidyl ในผู้ป่วยสูงอายุ 3) ได้รับขนาดยาน้อยจนเกินไป 9 ปัญหา คิดเป็นร้อยละ 11.4 ของปัญหาทั้งหมด เช่น ได้รับ levodopa เพียง 150 มก./วัน ซึ่งไม่เพียงพอที่จะทำให้อาการดีขึ้น 4) ได้รับขนาดยาสูงจนเกินไป 1 ปัญหา คิดเป็นร้อยละ 1.3 ของปัญหาทั้งหมด เช่น ได้รับ losartan 200 มก./วัน 5) เกิดอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา 26 ปัญหา คิดเป็นร้อยละ 32.9 ของปัญหาทั้งหมด เช่น postural hypotension จาก levodopa 6) ผู้ป่วยไม่ให้ความร่วมมือในการใช้ยา 11 ปัญหา คิดเป็นร้อยละ 13.9 ของปัญหาทั้งหมด และ 7) เกิดปฏิกิริยาระหว่างยา 8 ปัญหา คิดเป็นร้อยละ 10.1 ของปัญหาทั้งหมด เช่น levodopa – food drug interaction

จากข้อมูลข้างต้น เภสัชกรสามารถช่วยแก้ไข้ปัญหาที่เกิดจากการใช้ยาในผู้ป่วยพาร์กินสัน ซึ่งจะช่วยให้การรักษามีประสิทธิภาพมากขึ้น ข้อมูลที่ได้จากโครงการพิเศษครั้งนี้สามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการทางเภสัชกรรมในผู้ป่วยพาร์กินสันต่อไปในอนาคตได้

## Abstract

### Evaluation of pharmaceutical care in patients with Parkinson's disease

Pakawadee Wongpraputdee, Monchanok Duangdee

Project advisor: Chuthamane Suthisisang\*, Thanarat Suansanae\*\*, Somchai Towanabut\*\*\*

\*Department of Pharmacology, Faculty of Pharmacy, Mahidol University

\*\*Department of Pharmacy, Faculty of Pharmacy, Mahidol University

\*\*\*Department of Neurology, Prasat Neurological Institute

**Keywords:** Drug related problems, Parkinson's disease

The objectives of this special project were to evaluate the drug related problems (DRPs) and also to analyze and solve those problems in patients with Parkinson's disease. The study was performed by reviewing medical records and interviewing patients at Out Patient Department, Prasat Neurological Institute during August to September 2011.

Evaluation of pharmaceutical care in patients with Parkinson's disease was performed in 20 cases (12 males and 8 females), age range between 47 - 82 years. The patients who can manage drug administration by himself were 11 cases. Patients were diagnosed of Parkinson's disease from 3 months – 15 years. Seventy-nine drug related problems were identified from interviewing the patients and reviewing medical records. Categories and the number of DRPs were as follows: 1) Need for additional drug therapy: 17 problems were detected which was 21.5% of total DRPs e.g. patient did not receive stimulant laxative for constipation which was commonly found in Parkinson patient. 2) Inappropriate drug: 7 problems (8.9% of total DRPs) e.g. prescribing of trihexyphenidyl which was anticholinergic drug in elderly case. 3) Dosage too low: 9 problems (11.4% of total DRPs) e.g. patient received only 150 mg/day of levodopa despite of bradykinesia. 4) Dosage too high: 1 problem (1.3% of total DRPs) e.g. losartan 200 mg/day. 5) Adverse drug reaction: 26 problems (32.9% of total DRPs) e.g. postural hypotension from levodopa. 6) Noncompliance: 11 problems (13.9% of total DRPs). 7) Drug-food interaction: 8 problems (10.1% of total DRPs) e.g. levodopa– food interaction.

From this study, pharmacists can play a major role in resolving drug-related problems in order to increase the effectiveness of treatment. The data from this study can be applied to develop a pharmaceutical care model for patients with Parkinson's disease in the future.